

Саопштење за јавност Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве

Саопштење за јавност Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве са његовог редовног заседања одржаног у Храму Светог Саве у Београду од 13. до 17. маја 2025. године

Овогодишње редовно заседање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве започело је светом саборном архијерејском Литургијом и призивом Светог Духа у Спомен-храму Светог Саве на Врачару у уторак, 13. маја 2025. године, уз началствовање Његове Светости Патријарха српског Г. Порфирија и саслуживање присутне госпoде архијереја из отаџбине и расејања.

Сутрадан, 14. маја, у крипти Храма Светог Саве на Врачару, Свети Архијерејски Сабор је, под председништвом Његове Светости и уз учешће све Високопреосвећене и Преосвећене госпoде епархијских архијереја Српске Православне Цркве започео са радним делом заседања. На почетку прве радне седнице, по устаљеној пракси, епископима се обратио Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије поздравним словом, у којем је, анализирајући улогу Сабора у животу Цркве и указујући на значај саборног одлучивања,

између осталог рекао:

„...Када се сабирамо у Сабор, не представљамо појединачне епархије као изоловане административне јединице црквеног управљања. Напротив, сабирамо се као носиоци једног и недељивог епископата Христовог, сведочећи о саборној пуноћи Цркве која се пројављује на сваком месту. Наша саборност није прагматичан механизам управљања преузет из секуларних модела организације, већ суштински израз саме богочовечанске природе Цркве као заједнице љубави у Духу Светоме. Ово свето сабрање епископа стоји као жива икона нашег заједничког саборног искуства и нашег јединства – сваки од нас дубоко осећа да није изолована јурисдикциона власт над повереном му епархијом већ органски члан истог Тела Христовог, лоза истог небеског Чокота, смирили служитељ у истом Дому Божијем. Не састајемо се, стога, само ради расправе о административним питањима црквеног живота већ првенствено ради заједничког духоносног расуђивања о животу Цркве Христове у нашем историјском времену и простору... Налазимо се у турбулентним временима. Тренутно превирање у свету, као и у нашој отаџбини, изискује наше непоколебиво јединство. Сада више него икада морамо сведочити да је Црква Сабор. Она, дакле, сабира, не дели, не поистовећује се ни са једним фрагментом; она је целина верног народа, она премешћује разлике и мири. Другим речима, морамо сведочити да јединство Цркве превазилази све земаљске поделе. То јединство се чува – не појачаним бављењем нити поистовећењем са световним питањима и недоумицама него пророчком дистанцом од свих овоземаљских ‘сотириологија’. Јединство се чува братским саветовањем, поштовањем нашег црквеног Предања и апостолске вере и молитве које нас конституишу као Цркву Христову.“

Овогодишње заседање Светог Архијерејског Сабора протекло је у атмосфери обележавања два велика јубилеја – 1700 година од Првог васељенског сабора у Никеји и 850 година од рођења Светог Саве, првог српског Архиепископа и Просветитеља. Оба јубилеја, од изузетног значаја како за нашу помесну Цркву тако и за васељенско Православље, биће прослављена у току ове године литургијским сабрањима, као и научним скуповима, пригодним академијама, конференцијама, округлим столовима и изложбама у Београду и у епархијама наше свете Цркве.

Размотривши извештаје архијереја о светом и врлинском животу, појединих православних хришћана у нашем роду, потврђеном исповедничким подвигом или пак крвљу мучеништва, Комисија Светог Архијерејског Сабора за припрему предлога за проглашење светих Српске Православне Цркве

препоручила је Сабору да имена неколицине светих јерарарха, свештеника, монаха и верних синова и кћери Светосавске Цркве унесе у Диптихе светих, што је Сабор, по рассмотрењу, са радошћу прихватио, те имена ових светих објављује својој духовној деци зарад подражавања у врлини и чврстости вере. Лику светих прибројане су следеће личности: Никодим (Милаш), Епископ далматински, са датумом празновања 4. октобра/21. септембра; Исповедник вере протосинђел Кирил (Цвјетковић), исповедник бездински и далматинско-бокељски, са датумом празновања 12. октобра/29. септембра; свештеник Михаило Барбић, парох кртољски, са датумом празновања 22/9. јануара; свештеник Илија Родић, са датумом празновања 9. маја/26. априла; преподобномученик Јован Стјенички, са датумом празновања 10. августа/28. јула сваке године; света и блажена Ана, мајка светог Василија Острошког, са датумом празновања 13. маја/30. априла; мученици решковачки пострадали од Турака 1688. године, са датумом празновања 4. маја/21. априла; преподобномученици и мученици рмањски, са датумом празновања 10. септембра/28. августа, и мученици гаравички и бихаћко-петровачки, са датумом празновања 27/14. јула сваке године.

Измењен је датум празновања деце мученика јастребарских и сисачких: уместо досадашњег датума (26/13. августа) њихов спомен ће се убудуће обележавати 13. јула/30. јуна сваке године.

Установљен је заједнички, јединствени спомен Сабора Светих Отаца који учише и који се учише речи Божјој и молитви на Православном богословском факултету у Београду – 6. фебруар/24. јануар, када ће се они прослављати заједно, независно од њихових појединачних спомена. Исто тако установљен је и датум празновања Обретења моштију преподобног Јакова Туманског које ће се обележавати 21/8. октобра сваке године.

На овогодишњем заседању Светог Архијерејског Сабора посебна пажња је положају и проблемима Цркве како у Србији и Републици Српској, тако и у суседним државама и у дијаспори. Као и ранијих година посебна пажња је посвећена извештају о стању у нашој јужној покрајни – Косову и Метохији. Надовезујући се на ову тему, а потврђујући нераскидиву везу са извориштем нашег духовног и националног идентитета, оличену у личностима наших светих владара, Сабор је установио и једно ново одликовање – орден Светог Кнеза Лазара – које ће се додељивати члановима Цркве за опште заслуге.

Сабор је показао и бригу око унапређења духовног живота и организације наше Цркве у расејању. У том духу, Сабор је обратио нарочиту пажњу извештајима о архипастирском раду архијереја у дијаспори, као и о

завршетку правних и црквено-правних процеса у Сједињеним Америчким Државама и у Великој Британији. На исти начин Сабор је констатовао неопходност да се настави процес црквено-правног уједначавања и у правним системима других држава широм дијаспоре у којима наша Црква има своју јурисдикцију.

Саслушани су и анализирани извештаји о раду Светог Архијерејског Синода и епархијских архијереја, као и извештаји о раду Патријаршијског управног одбора, Патријаршијске библиотеке, Музеја и Архива Српске Православне Цркве, као и добротворне фондације „Човекољубље“ и других фондација, установа и служби Српске Православне Цркве у протеклом периоду. У том смислу Сабор је са дужном пажњом и бригом разматрао могућности унапређивања рада црквених завода и јединица.

Сабор је такође анализирао тренутно стање и проблеме црквене просвете. Истом приликом саслушани су извештаји о раду свих образовних установа Српске Цркве, као и извештај саборске Комисије којој је поверено да припреми предлоге за реформу плана и програма средњошколског образовања у богословским школама Српске Православне Цркве. По саслушању Сабор је узео са одобрењем на знање закључке рада односне Комисије и донео одлуку о увођењу система четворогодишњег средњошколског образовања у српским православним богословијама које ће са применом започети већ од 1. септембра школске 2025/26. године.

Сабор је поклатио пажњу и питању измена и допуна 14. и 15. члана Устава Српске Православне Цркве који се тичу назива епархија и титулатуре епископа.

Сабор се, и ове године позабавио духовним последицама ратних сукоба широм света. Овим поводом Сабор поново подсећа релевантне међународне институције на страдање православних хришћана у Украјини, Сирији, Палестини и код нас, на Косову и Метохији, апелујући притом на све који имају моћ да спрече даља крвопролића, мржњу, нетрпељивост, неправду и безакоње.

Током Сабора одржана је и седница Централног тела за довршење Спомен-храма Светог Саве на Врачару, којом приликом је примљен извештај овог тела о свим досадашњим радовима извршеним прилозима побожног народа и уз помоћ државе, као и о преосталим радовима неопходним да се изведу у години пред нама.

Сабор је током свог заседања, по већ утврђеној традицији, учинио посету Краљевском дому Карађорђевића, на позив престолонаследника Александра Карађорђевића, у чије име је као домаћин Његову Светост Патријарха и оца Сабора дочекао принц наследник Филип Карађорђевић.

У Светом Синоду мандат је престао Његовом Високопреосвештенству Митрополиту браничевском г. Игњатију и Његовом Високопреосвештенству Архиепископу горњокарловачком г. Герасиму, чиме ће они постати чланови заменици у наредном периоду. Као чланови Синода у досадашњем мандату остају Његово Високопреосвештенство Митрополит зворничко-тузлански г. Фотије и Његово Високопреосвештенство Митрополит рашко-призренски г. Теодосије, а за нове чланове у предстојећем двогодишњем мандату изабрани су Његово Високопреосвештенство Митрополит бачки г. Иринеј и Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки г. Методије.

spc.rs